

prima instanță: V. Mihaila
(Judecătoria Botanica mun. Chișinău)
instanța de apel: M. Anton, A. Panov, T. Pelin
(Curtea de Apel Chișinău)

dosarul nr. 3ra-793/14

DECIZIE

01 octombrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Tamara Chișca – Doneva, Valentina Clevadi
Iuliana Oprea, Ion Druță

examinând recursul declarat de către Societatea cu răspundere limitată „Blue Shark”,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu răspundere limitată „Blue Shark” împotriva Biroului Vamal Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2014 prin care a fost admis apelul declarat de către Societatea cu răspundere limitată „Blue Shark”, casată hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 08 noiembrie 2013 în partea respingerii acțiunii ca fiind neîntemeiată, în rest hotărârea fiind menținută,

c o n s t a ț ă

La 21 mai 2013 SRL „Blue Shark” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Biroului Vamal Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că a importat pe teritoriul vamal al Republicii Moldova de la partenerii săi comerciali din străinătate (Klaipeda, Lituania) pește congelat (scrumbie, macrou), în vederea devamării mărfurilor respective și plasării lor sub regimul vamal de import fiind perfectate declarațiile vamale în detaliu nr. 3027I6134 din 19 februarie 2013, nr. 3027I9149 și nr. 3027I9156 din 07 martie 2013 și nr. 3027I9582 din 11 martie 2013.

Menționează reclamanta că a prezentat organului vamal următoarele documente în scopul declarării valorii în vamă a mărfurilor introduse în țară: contractul de vânzare-cumpărare, facturile comerciale (invoice-uri), scrisorile internaționale de trăsură (CMR), declarațiile vamale de import/tranzit, certificatele veterinare, avizele sanitare veterinare, certificatul de calitate, certificatul de conformitate, dovadă de achitare a mărfurilor, lista de ambalaje (packing list), calculul cheltuielilor de transport.

Organul vamal a solicitat furnizarea unor acte suplimentare la cele prezentate inițial, perfectând borderouri în care a inclus în dependență de fiecare caz: specificația în original, declarația vamală a țării de expediție în original, recipisele de

depozit, comenzile de livrare, cataloagele, specificările, ofertele de preț ale firmelor producătoare, factura de la producător, contractul comercial încheiat cu vânzătorul și acordurile adiționale la el, contractul cu compania de transport și comanda concret pentru tranzacția respectivă, documentul de plată al serviciilor de transport, calculul oficial autentificat al cheltuielilor de transport, contractele cu terțe persoane referitoare la tranzacție, corespondența comercială purtată cu vânzătorul producției în vederea încheierii și derulării contractului, documentele bancare de plată pentru marfă.

Pretinde reclamantul că a fost în imposibilitate să prezinte actele suplimentare solicitate de către organul vamal, însă actele prezentate inițial au fost suficiente pentru a finisa procedura devamării mărfurilor importate conform prețurilor indicate după metoda principală de determinare a valorii mărfurilor în vamă.

Deși Biroul Vamal Chișinău a dispus de informație suficientă pentru a verifica corectitudinea calculelor drepturilor de import prezentate de către SRL „Blue Shark” după metoda principală de determinare a valorii mărfurilor în vamă în funcție de valoarea tranzacției cu mărfurile respective și prețul efectiv plătit, acesta în mod abuziv a desconsiderat argumentele reclamantului și a conchis asupra subevaluării costului peștelui congelat importat pe teritoriul vamal al Republicii Moldova, prin actele de inspecție emise la declarațiile vamale nr. 3027I6134 din 19 februarie 2013, nr. 3027I9149 și nr. 3027I9156 din 07 martie 2013 și nr. 3027I9582 din 11 martie 2013, utilizând metoda de rezervă de determinare a valorii mărfii în vamă, au fost încasate suplimentar drepturi de import în sumă de 118 904,43 lei.

Consideră acțiunile organului vamal nelegitime și arbitrare, fiind majorate în mod neîntemeiat drepturile de import la peștele congelat (scrumbie și macrou) după o metodă de determinare a valorii mărfii (metoda de rezervă) inaplicabilă la cazul speței, SRL „Blue Shark” în rezultatul comportamentului culpabil al pârâtului suportând cheltuieli financiare excesive și fiind în pierdere comercială.

În scopul soluționării pe calea extrajudiciară a situației iscate, a expediat în adresa pârâtului cereri prealabile prin care a solicitat anularea actelor de inspecție emise și restituirea sumei drepturilor de import achitate suplimentar, însă a recepționat răspuns de natură formală prin care solicitările i-au fost refuzate.

Pretinde reclamantul că pârâtul în mod ilegal și abuziv a recalculat spre majorare valoarea în vamă a mărfii importate, în afara existenței unor parametri și criterii corespunzătoare în acest sens.

Solicită reclamantul anularea actelor de inspecție privind recalculul drepturilor de import emise la declarațiile vamale în detaliu nr. 3027I6134 din 19 februarie 2013, nr. 3027I9149 și nr. 3027I9156 din 07 martie 2013 și nr. 3027I9582 din 11 martie 2013 și a declarațiilor vamale în detaliu modificate conform actelor de inspecție respective cu obligarea Biroului Vamal Chișinău să restituie drepturile de import încasate suplimentar în sumă de 118 904,43 lei.

Ulterior, la 10 octombrie 2013 SRL „Blue Shark” a depus cerere de repunere în termenul înaintării acțiunii, în care a indicat că inițial la 18 aprilie 2013 a depus cerere de chemare în judecată împotriva Biroului Vamal Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ, care prin încheierea Judecătoriei Botanica mun.

Chișinău din 24 aprilie 2013 a fost restituită în temeiul art. 170 alin. (1) lit. e) CPC. Instanța a invocat ca motiv de restituire faptul că nu a fost anexat vreun document confirmativ ce să ateste împuternicirile lui Brașovean Valeriu de a semna acțiunea în judecată în calitate de administrator al SRL „Blue Shark” (extrasul din registrul de stat al persoanelor juridice, Statutul societății, contractul de constituire). Susține că Judecătoria Botanica mun. Chișinău (judecător Radu Țurcanu) nu i-a acordat termen pentru înlăturarea neajunsurilor, iar încheierea respectivă a parvenit în adresa SRL „Blue Shark” la 20 mai 2013, prin intermediul poștei, ziua imediat următoare, 21 mai 2013, cererea de chemare în judecată fiind depusă repetat.

Consideră reclamanta SRL „Blue Shark” că termenul de prescripție al înaintării acțiunii a fost depășit din cauza împrejurărilor ce nu depind de voința sa, fiind îndreptățită la repunere în termen.

Prin hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 08 noiembrie 2013 acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată și tardivă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2014 a fost admis apelul declarat de către SRL „Blue Shark”, casată hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 08 noiembrie 2013 în partea respingerii acțiunii ca fiind neîntemeiată, în rest hotărârea fiind menținută.

La 06 mai 2014 SRL „Blue Shark” a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2014, cerând admiterea recursului, casarea integrală a hotărârilor judecătorești și emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii.

Recurenta în motivarea recursului a indicat că instanțele judecătorești ierarhic inferioare au interpretat și aplicat în mod eronat normele de drept material și procedural. Cu privire la respingerea acțiunii ca fiind tardivă nu este categoric de acord și indică că a depus inițial la 18 aprilie 2014, în termenul prevăzut de lege, cererea de chemare în judecată împotriva Biroului Vamal Chișinău, semnată de către administratorul întreprinderii, Brașovean Valeriu. Prin încheierea din 24 aprilie 2013 cererea respectivă a fost ilegal restituită în temeiul art. 170 alin. (1) lit. e) CPC. Consideră neîntemeiat argumentul Curții de Apel Chișinău privind omiterea termenului de prescripție prin neexercitarea dreptului de a contesta încheierea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 24 aprilie 2013 deoarece cererea sa a fost restituită în temeiul art. 170 alin. (1) lit. e) CPC, iar potrivit art. 170 alin. (5) CPC, doar încheierile de restituire a cererii în temeiul alin. (1) lit. a), b), c) și g) sunt susceptibile recursului. Pretinde recurenta că este îndreptățită la repunere în termenul de înaintare a prezentei acțiuni în contencios, instanța de judecată urmând să-i acorde termen suplimentar pentru înlăturarea neajunsurilor sau să solicite prezentarea actelor absente în ședință de judecată. Cu privire la fondul acțiunii, indică recurenta că actele de inspecție emise de către Biroul Vamal Chișinău sunt ilegale și neîntemeiate, organul vamal dispunând de informații suficiente ca să aplice la devamare metoda principală de determinare a valorii mărfurilor în vamă în funcție de valoarea tranzacției cu mărfurile respective și prețul efectiv plătit, dar nu metoda a 6-a de rezervă. Consideră încasarea suplimentară a sumei de 118 904,43 lei cu titlu de drepturi de import neîntemeiată și abuzivă.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Materialele dosarului atestă că copia de pe decizia Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2014 a fost expediată în adresa recurente la 10 martie 2014 (f.d. 163).

În circumstanțele relevate, recursul declarat de către SRL „Blue Shark” se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

La 26 mai 2014 în adresa intimatului Biroul Vamal Chișinău a fost expediată copia recursului declarat de către SRL „Blue Shark”, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs.

La 09 iunie 2014 intimatul Biroul Vamal Chișinău a depus referință la recursul declarat de către SRL „Blue Shark”, în care a invocat caracterul neîntemeiat și abuziv al acestuia și a solicitat respingerea lui ca fiind inadmisibil. Apreciază ca fiind justă și corectă respingerea de către instanțele de judecată a acțiunii ca fiind tardivă deoarece recurenta-reclamanta a omis termenul de prescripție prevăzut de art. 17 din Legea contenciosului administrativ. Astfel, la 25 februarie 2013 SRL „Blue Shark” a adresat organului vamal cererea nr. 14, iar la 14 martie 2013 – cererile nr. 15, 16, 17, prin care a solicitat anularea actelor de inspecție. Biroul Vamal Chișinău la 19 martie 2013 a perfectat răspuns la cererea nr. 14, și la 11 aprilie 2013 – la altele trei cereri din 14 martie 2013. Iar prezenta acțiune a fost înaintată abia la 21 mai 2013, cu omiterea evidentă a termenului de prescripție. Indică intimatul că chiar dacă recurenta-reclamantă nu a recepționat răspunsurile organului vamal la cererile sale, termenul limită de adresare în instanță conform primei cereri este data de 28 aprilie 2013, iar conform cererilor ulterioare – 18 mai 2013. Pe marginea fondului acțiunii, susține că organul vamal în mod just a aplicat metoda a 6-a de rezervă la stabilirea regimului vamal de import, la momentul declarării mărfii în vamă fiind depistate mai multe neconcordanțe în privința valorii în vamă a bunurilor introduse, care nu a putut fi verificată în baza actelor prezentate deoarece contractul de vânzare-cumpărare a fost prea general și nu conținea valoarea pentru o unitate de marfă și nici nomenclatorul sortimental. Totodată, nu a fost stabilită legătura între factura comercială (invoice-ul) cu tranzacția existentă, ca parte integrantă a contractului. Susține că s-a solicitat de la agentul economic să prezinte acte suplimentare în vederea confirmării datelor declarate inițial, însă acesta a refuzat. Consideră justă aplicarea metodei a 6-a de rezervă pe motiv că utilizarea celorlalte metode la caz nu a fost posibilă.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 16 iulie 2014 recursul declarat de către SRL „Blue Shark” a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat și obiecțiile expuse în referința Biroului Vamal Chișinău, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție îl consideră întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 170 alin. (1) lit. e) CPC, judecătorul restituie cererea de chemare în judecată dacă cererea nu este semnată ori este semnată de o persoană neîmputernicită de a o semna ori este semnată fără a se indica funcția semnatarului.

Din suportul probatoriu prezent la materialele pricinii rezultă că la 18 aprilie 2013 SRL „Blue Shark” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Biroului Vamal Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ (f.d. 117).

Prin încheierea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 24 aprilie 2013 cererea de chemare în judecată a SRL „Blue Shark” a fost restituită în temeiul art. 170 alin. (1) lit. e) CPC, și anume deoarece nu a fost anexat vreun document confirmativ ce să ateste împuternicirile lui Brașovean Valeriu de a semna acțiunea în judecată în calitate de administrator al SRL „Blue Shark” (extrasul din registrul de stat al persoanelor juridice, Statutul societății, contractul de constituire) (f.d. 118).

Copia încheierii Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 24 aprilie 2013 a parvenit în adresa recurentei SRL „Blue Shark” la 20 mai 2013 (f.d. 120).

La 21 mai 2013, ziua imediat următoare, SRL „Blue Shark” a depus prezenta cerere de chemare în judecată (f.d. 1-3).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține în acest context că art. 170 alin. (1) lit. e) CPC stabilește expres cazurile în care cererea de chemare în judecată poate fi restituită reclamantului, și anume dacă cererea: nu este semnată; este semnată de către o persoană neîmputernicită de a o semna; este semnată de o persoană a cărei funcție nu este indicată.

La cazul prezentei spețe, în cererea de chemare în judecată depusă inițial la 18 aprilie 2013, a fost indicată funcția semnatarului – „director SRL „Blue Shark”, menționat numele și prenumele acestuia – “Brașovean Valeriu” și aplicată semnătura.

Totodată, în anexele la cererea SRL „Blue Shark”, a lipsit înscrisul ce să confirme că Brașovean Valeriu realmente deține funcția de director al SRL „Blue Shark”.

În circumstanțele enunțate și în contextul normei de drept citate supra, instanța de recurs consideră că cererea de chemare în judecată depusă de către SRL „Blue Shark” la 18 aprilie 2013, nu s-a încadrat în situațiile juridice prevăzute de art. 170 alin. (1) lit. e) CPC, iar restituirea acesteia nu a fost datorată culpei recurentei-reclamante.

Suplimentar, instanța de recurs reține că în condițiile în care Judecătoria Botanica mun. Chișinău a avut dubii în ceea ce privește veridicitatea informației indicate în cererea de chemare în judecată a SRL „Blue Shark” la rubrica persoanei semnatare, ea urma să nu dea curs cererii în temeiul art. 171 alin. (1) CPC și 167 alin. (1) lit. e) CPC.

Astfel, în conformitate cu art. 171 alin. (1) CPC, după ce constată că cererea a fost depusă în judecată fără a se respecta condițiile art. 166 și 167 alin. (1) lit. a), b), c)

și e), judecătorul emite, în cel mult 5 zile de la repartizarea cererii, o încheiere pentru a nu se da curs cererii, comunicînd persoanei care a depus cererea acest fapt de încălcare și acordîndu-i un termen rezonabil pentru lichidarea neajunsurilor.

Iar potrivit art. 167 alin. (1) lit. e) CPC, la cererea de chemare în judecată se anexează documentul ce legalizează împuternicirile reprezentantului.

Date fiind cele relevate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că restituirea cererii inițiale de chemare în judecată depusă de către SRL „Blue Shark” la 18 aprilie 2013, nu s-a datorat culpei agentului economic, cererea acestuia cu privire la repunere în termenul înaintării acțiunii fiind întemeiată și susceptibilă admiterii.

Nu poate fi reținut argumentul Curții de Apel Chișinău privind omiterea termenului de prescripție de către SRL „Blue Shark” prin neexercitarea dreptului de a contesta cu recurs încheierea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 24 aprilie 2013, deoarece în conformitate cu art. 170 alin. (5) CPC, încheierea de restituire a cererii de chemare în judecată emisă în temeiul art. 170 alin. (1) lit. e) CPC, nu este susceptibilă recursului.

În lumina celor enunțate supra, instanța de recurs conchide că instanțele ierarhic inferioare în mod ilegal și neîntemeiat au respins cererea privind repunerea în termen, calificând acțiunea SRL „Blue Shark” ca fiind depusă cu omiterea termenului prescripției extinctive, recurenta-reclamantă urmînd a fi repusă în termenul respectiv, iar pricina examinată pe marginea fondului.

Ținînd cont de imposibilitatea instanței de recurs la faza actuală a dosarului de a examina pricina în fond, instanța de apel neexpunîndu-se în această privință, prezenta cauză urmează a fi remisă spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că instanțele ierarhic inferioare în mod ilegal și neîntemeiat au respins acțiunea recurente-reclamante ca fiind prescrisă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către SRL „Blue Shark”, a casa integral decizia instanței de apel din 20 februarie 2014 și a restitui pricina pentru examinare în fond la Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminînd pricina, să emită o decizie legală și întemeiată, respectînd dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Societatea cu răspundere limitată „Blue Shark”.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2014 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu răspundere limitată „Blue Shark” împotriva Biroului Vamal Chișinău cu privire la contestarea actului

administrativ, cu restituirea pricinii pentru examinare în fond la Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca – Doneva

Valentina Clevadi

Iuliana Oprea

Ion Druță